

siden til mig i en afstand af ca. 12 meter. Den blev set gennem en kikkert (7×50). Den blå hals var tydelig og den røde plet heller ikke til at tage fejl af. Fuglen lettede efter ca. et minut og fløj nordpå. Vinden blæste fra sydvest og det var diset.

EJLIF JØRGENSEN

Stor Tornskade (*Lanius excubitor* L.) i Søborg Mose.

Da jeg den 4. november 1956 var en tur i Søborg Mose, iagttog jeg en Stor Tornskade (*Lanius excubitor*). Fuglen blev iagttaget på ca. 20 meters afstand i 5 min., hvorefter den fløj ud over mosen.

HARTVIG JENSEN

ANMELDELSER

MAURICE BURTON: Phoenix Re-born. (224 pp., 1 farvetavle, 8 dobbelte sorttavler, 26 tegninger i teksten). – HUTCHINSON, London 1959. Pris: 25 sh.

Sagnet om fuglen Fønix er gammelt, betydelig ældre end HERODOR, som var den første, der skrev om det. Forf. diskuterer emnet på grundlag af omfattende litteraturstudier og iagttagelser af levende fugle, hvoraf specielt hans to tamme Råger »Corbie« og »Niger« og Skovskaden »Jasper« viste stor interesse for ild. Han diskuterer ildebrande som kan formodes påsat af fugle, der har bragt gløder til deres reder.

»Corbie« fik (fosfor)tændstikker til at brænde ved at hakke i hovederne, og den yndede at bade i vanddamp. »Jasper« kunne »myre sig« i længere tid med brændende cigaretter. »Niger«, den vigtigste af forsøgsfuglene, badede eller »myrede sig« i eller ved flammer, hvilket ses på flere fotografier. Når der blev stukket ild i en tot halm, som var anbragt på en til formålet indrettet platform, fløj »Niger« straks hen til stedet; den stillede sig med mere eller mindre udbredte vinger og søgte at få det mest mulige ud af varmen og røgen. – Af andre fugle nævner forf. en Beo (*Gracula religiosa*), som åd cigaretgløder uden at tage skade, og en Undulat, der var en stor ynder af cigaretrøg.

Efter en indledning, der starter med en kort omtale af »Niger«, forf.s »levende Fønix«, følger hovedteksten, som falder i 3 afsnit, kaldet sagnet om Fønix, observationer og spekulationer. I det sidste diskuteres talrige fugles adfærd i forbindelse med myrer, sol og vand. Bag i bogen findes lister over myrearter, som forskellige fugle har brugt til at myre sig med, og en lang liste over fuglearter, som man har iagttaget myre sig. Bogen har et godt sagregister, men ingen samlet litteraturliste.

LØPP.

R. S. R. FITTER: The Ark in Our Midst. The story of the introduced animals of Britain: Birds, beasts, reptiles, amphibians, fishes.

(320 pp., 8 dobbelte sorttavler, 11 tekstfigurer). – COLLINS, London 1959. Pris: 18 sh.

Som det fremgår af undertitlen, handler bogen om hvirveldyr, som er indført til de Britiske Øer af mennesket. Forf. behandler såvel former, der er indført som objekter for jagt og fiskeri, af lieb-
haveri, som uønskede kulturledsagere (mus og rotter) eller som for-
vildede husdyr. Af fugle omtales en lang række, hvoraf de vigtigste
er Kanadagås, Mandarinand, Ædelfasan, Rødhøne, Tjur (oprindeligt i
området; men den gamle bestand uddøde i 1700-tallet), Kirkeugle
og Tamdue. Andre arter, som har holdt sig kortere eller længere tid
i vild eller halvild tilstand, men er bukket under af klimatiske eller
andre grunde, nævnes også. Teksten giver et væld af udmærkede
oplysninger om tid og sted for de forskellige udsætningsforsøg, både
i tilfælde, hvor der er lykkedes, og hvor de er slået fejl. LØPP.

WOLFGANG MAKATSCH: Der Kranich. Die neue Brehm-Bücherei
229. 114 pp., talrige tekstfigurer). – A. ZIEMSEN, Wittenberg-Luther-
stadt 1959. Pris: 6,50 mark.

Den europæiske Trane er ofte nok omtalt i litteraturen; men en
bekvem, lille monografi om denne fugl har hidtil manglet. I denne
bog findes gode oplysninger om Tranens udbredelse, kendetegn, stemme,
træk, ernæringsbiologi og yngleforhold, som forf. har studeret ind-
gående både i marken og gennem litteraturen. Han kommer også
ind på tranebestandens aftagen og forholdsregler til at beskytte den.
Endvidere findes en udmærket oversigt over de ikke-europæiske tran-
ners udbredelse og ynglebiologi og en fyldig litteraturliste. Blandt
illustrationerne skal særligt fremhæves 14 instruktive kort og fortrin-
lige fotografiske optagelser, bl. a. af ILSE MAKATSCH (forf.s hustru) og
ARTHUR CHRISTIANSEN. LØPP.

JEG SER PÅ FUGLE. Redigeret af ARNE NØRREVANG og TORBEN
J. MEYER. (320 pp., 348 tekstfig.). – POLITIKENS FORLAG, København
1959. Pris: 11.50 kr.

Denne praktiske og forbilledligt udarbejdede lille håndbog er et
resultat af D.O.F.s Feltornithologiske Udvalgs bestræbelser for at
udbrede kendskabet til fuglene i vide kredse. Bogen vidner om stor
sagkundskab, fortræffeligt samarbejde, megen opfindsomhed og ud-
præget pædagogisk sans. Titlen og lommebogsformatet leder tanken
hen på de nu så talrige småbøger med farvetavler til artsbestemmelser,
men for en gangs skyld har vi her et værk som vil noget andet og
mere. I virkeligheden står der i bogen alt hvad man har brug for at
vide, hvis man er interesseret i fugle og virkelig ønsker at få noget
ud af sine iagttagelser. Selve bestemmelsen af fuglen, ved hjælp af
dens farvetegning, udseende og størrelse, kan man foretage gennem
brugen af så mange andre bøger, men i »Jeg ser på fugle« kan man få
underretning om, hvorledes bestemmelsen skal foregå i naturen, hvilke
kendetegn man skal lægge mærke til, og hvorledes den levende fugls

opførsel og levevis er en betydningsfuld del af billedet. Det er dog naturligvis ikke blot bestemmelsen af arten der tilsigtes, men overalt skildres interessante træk, som tilsammen danner en afrundet beskrivelse af fuglelivet i Danmark. Teksten er inciterende, der peges på problemerne, alt til det sidste nye er med, og for enhver, som har mindste forståelse og interesse for naturen kan læsningen ikke undgå at virke som en fængende opfordring til at være med i legen og fordybe sig i studiet. Hertil medvirker også den ødsle illustrering med udmærkede fotografier, tegninger, kort og småskitser, der slutter sig til teksten på ypperlig måde. På en vis måde kan man sige, at den moderne reklameteknik er taget med i bogens tjeneste; den taler til folk, frister dem, gør propaganda. Det er så øjensynligt at det er unge mennesker, der har stået for arbejdet og som går lige på og til sagen efter tidens mode, fikst og smart.

Det vil føre for vidt at nævne alle medforfatterne, men vistnok alle Feltornithologisk Udvalgs medlemmer har været i ilden, og dertil kommer adskillige kendte videnskabsmænd, såsom prof. WINGSTRAND, prof. SPÅRCK, mag. LØPPENTHIN, dr. BRÆSTRUP, dr. JOHANSEN, cand. mag. HANS LIND og andre. Der er ikke blot kapitler om feltkendetegn og om fuglenes levevis (træk, opførsel, ynglebiologi, stemmer, forhold til omgivelserne, o.s.v.), men også om systematik og bygningstræk, og et stort antal kapitler om teknik og praktiske hjælpemidler, om samlinger, fotografering, lydoptagelser, reservater, og meget mere.

Bogen har her fået et omfattende ord med på vejen, fordi den udfylder et væsentligt behov. Forfatterne har haft meget på hjerte, de har villet noget nyt og også været i stand til at føre det igennem. I udlandet har »Jeg ser på fugle« allerede vakt smigrende opmærksomhed, hvilket er ganske naturligt. Når man læser den, får man lyst til at gribe kikkerten og begive sig ud i naturen; kan nogen bedre anbefaling ønskes?

F. S.

CHARLES VAURIE: *The Birds of the Palearctic Fauna. A Systematic Reference. Order Passeriformes.* (762 pp.). – H. F. & G. WITHERBY, Ltd., London 1959. Pris: £ 5 5 s.

Standardværket for studiet af fuglene i den palæarktiske region (Europa, Nordasien, Nordafrika) er ERNST HARTERTS »Die Vögel der paläarktischen Fauna« (1910–22, med tillæg til 1938; anmeldt i D.O.T.F. **31**, 1937, p. 50, og **32**, 1938, p. 178). Dette store værk er en klassiker, som man altid vil gribe tilbage til, men ikke blot har det i en årrække ikke været til at opdrive, det er også stærkt forældet, uden forbindelse med de moderne synspunkter indenfor systematiken. CHARLES VAURIE, den bekendte amerikanske ornitholog, korresponderende medlem af D.O.F., der i mangfoldige år har studeret de palæarktiske fugle, har imidlertid nu ved udgivelsen af dette mønstergyldige arbejde skabt den moderne håndbog. Værket indeholder blot spurvefuglene, der som bekendt er den største og vanskeligste fuglegruppe, mens det er meningen at de resterende fugleordner skal behandles i et

afsluttende bind. VAURIES værk er et resultat af dybtgående og minutiøse studier, og hans konklusioner er baseret på en overlegen erfaring og sagkundskab. Arternes geografiske variation er gennemgået detaljeret, vildskud er ryddet ud, og resultaterne er fremstillet klart og overbevisende. De originale kilder er overalt kontrolleret, og udbredelsen af enhver art og underart givet i enkeltheder, efter kritisk sigtning af litteraturen og det tilgængelige materiale. I anerkendelsen af racer har VAURIE vist stor nøgternhed og systematisk takt. Mange navne som i den ternære tidsalders første muntre tid blev givet til utilstrækkeligt karakteriserede former, er med rette relegeret til synonymien. Der findes ingen nøgler eller artsbeskrivelser i bogen, men dette fandtes hos HARTERT, hvorved dennes værk stadig vil være til stor nytte. Et og andet kan man naturligvis være uenig med VAURIE i. Han anvender således slægtsnavnet *Acanthis* for Gråsiskenen og dens slægtninge, mens man i almindelighed efter HARTERTS mønster slutter dem sammen med Stillidsen og andre i slægten *Carduelis*. Dette og lignende tilfælde er imidlertid kun udtryk for ubetydelige meningsforskelle.

Måske kun den der selv har givet sig af med lignende studier kan vurdere hvilket fond af viden, hvilket utrætteligt arbejde, der ligger til grund for de kortfattede og tilsyneladende så fordringsløse angivelser. Men det skal understreges, at VAURIE har ført HARTERTS hæderværdige navn videre med ære og har fuldført et værk som fuldtud tåler sammenligning med hans forgængers. Hans bog vil være den solide grundvold for ethvert studie af fuglene i Europa og omliggende lande. Den er af en sådan standard, at man ikke går fejl hvis man spør den en hundredårig levetid.

F. S.